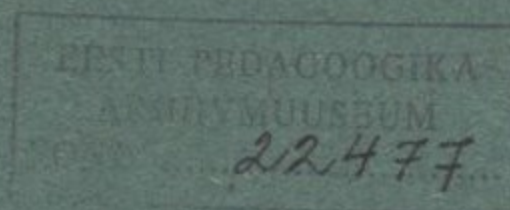

VAATLUSVIHK.

ANDMED

iseloomu kohta.

(Lapse ees- ja priinimi)

Sündinud rahvusest.
(kuu, aasta)

Astus kooli aastal. Varem õppis.....

Viibinud I II III IV V VI klassis aastat

Sissejuhatuseks.

Põlluharija peab maapinda tundma, vaimuharija laste iseloomu omadusi, — see on tõde, mille kohta kellelgi kahtlust pole, mille vastu ka keegi ei vaidle. Kuid tegelikus elus on veel vähe suudetud mainitud nõudmist teostada. Kuna uuema aja pedagoogiline mõte erilisel kasvanud hingeele tundmise vajadust rõhutab ja Haridusministeeriumi poolt maksmapandud instruktsioon otseteed klassijuhatajailt laste lähemat tundmist nõuab, siis tekib loomulikult vajadus nõutud töö jaoks raamid leida, mis tema teostamist kergendaks ja hõlbustaks.

Minu poolt kokkuseatud vaatlusvihk tahab just seda abi pakkuda. Ma olen siin püüdnud üles märkida kõik tähtsamad tähtekohad, millelt last tuleks vaadelda, et vaatlus oleks igakülgne, täielik, süstematiseeritud. Materjaalideks selle töö juures olid minul tarvitada prof. Lazurski ja prof. Rossolimo tööd ning mitukümmend Saksamaal tarvitavat „Beobachtungsbogen“, mis prof. Schönichen lahkesti minule kasutada saatis. Peaks vaatlusvihkude tegelikul tarvitamisel mõningad vead ehk väärarutused ilmsile tulema, siis palun sellest mulle lahkelt teatada, et järgmise trüki juures võiks nad kõrvaldada. Iga näpunäite eest olen tänulik.

Lõpuks mõned praktilised näpunäited juhtnööriks töö juures:

1. Igale lapsele olgu pühendatud erivihk, kuhu kogu kooli aja jooksul kogutud andmed sisse kantakse.

2. Klassijuhataja hoiab oma klassi laste vaatlusvihud alati käepärast ja kannab viibimata sinna sisse, kui midagi mõne lapse kohta iseloomustavat märkab.

3. Esimesel vaatluse aastal katsutakse täita vihu esimene osa täielikult, kuna järgmistel aastatel ainult täiendavaid andmeid koguda jääks uuesti ilmsile tulnud nähtuste varal.

4. Vaatlusvihkude täitmisel katsutagu hoiduda avatlusest oma arvamisi üldistes lausetes sisse kanda; püütagu tuua enam üksikasjalisi kirjeldusi, näiteid, arvulisi andmeid jne. Rääkigu faktilised andmed ise.

5. Andmeid tuleb ammutada 1) omist vaatlusist, 2) kaasõpetajate vaatlusist, 3) kooliarsti vaatlusist, 4) lapse vanemate käest, 5) kaasõpilaste käest, 6) lapse enese käest sõbralikus jutuajamises, 7) õpilase tõist, mängudest jne., milliseid võib korraldada vahel otsekohe vaatlemise sihiga. Nõnda võib kuulmise teravuse selgitamiseks tarvitada mängu, kus laulu või mängu kõla järele tarvis peidetud asi üles otsida; kiusatustele vastupanemise võime selgitamiseks võiks tarvitada mängu „Sultan kinkis 1000 rubla“; kujutluste rohkuse selgitamiseks — „Ma olen sinu peale pahane“; musklimeele teravuse selgitamiseks — kinnis silmadega asju äratunda; Istu, istu, kelle süles?; fantaasia uurimiseks — „Moramaa kuningas“; liigutuste tempo jooks — igasugused jooksu mängud; „Viimane paar välja“ „Kass ja hiir“ jne.

6. Laste mängu soovitaks ma erilisel vaimu omaduste katse abinõudena kasutada, sest iga mäng on teatud määral vaimu omaduse võime katseriistaks, ses mõttes otse loomulikuks eksperimendiks.

A. Kuks.

I. Andmed vanemate ja perekonna liikmete kohta.

1. On mõlemad vanemad elus?

Kui mitte, mil põhjusel
surnud?

2. Kui vanad nad on?

Isa sünnimisaasta?

Ema sünnimisaasta?

3. Mis on isa ametiks?

4. Mis teeb ema kodus?

väljaspool kodu?

5. Vennad ja õed, nende sündimise aeg ja amet?

6. On kõik perekonna liikmed lerved või põeb keegi pikemalt mõnda haigust?

7. Kes nimelt ja missugust?

7. Kas elavad vanemad koos või lahus?

8. Kes kasvatab last?

II. Koduse elu tingimused.

1. Korteril olud (kitsad, avarad, tervishoidliselt)?

2. Kodune töö (kas peale koolitöö on veel mõningad ülesanded ja missugused nimelt? Kas tunnid valmistab ise või aitab keegi)?

3. Toitmine (vilets, küllaldane, liialdatud, korraldus)?

4. Riietamine (vilets, rahuldav, toreduse tagaajamine)?

5. Magamine (koht, aeg, kest-
vus)?

6. Ihu puhtus (vann, saun)?

7. Viibimine vabas õhus (õue, aed,
mängumuru, park, mets)?

8. Domineeriv loon koduses
elus (rõõmus, kurb, rahulik,
rahutu, vaikne, käre, rikas,
lõbude rohkus, kibe nurin
jne.)?

III. Kehaline ehitus (kasutada arsti andmeid).

1. Suurus

2. Raskus

3. Rinnaorganid (süda, kops)?

4. Silm?

5. Kõrv?

6. Teised kehaliikmed?

7. Üldine jõuseis (lugev, nõrk, väsib ruttu, haiglane, närvi- line, verevaene)?

8. Missugused haigused on läbi- elanud?

On nad halvasti mõju- nud?

IV. Intellekt.

1. Meelte teravus:

a) Nägemine?

b) Kuulmine?

c) Kompamine?

e) Nuusulamine?

e) Maitamine?

f) Muskel aistingud?

2. Kujutlusle

a) iseloom (asjalised-sõnalised, selged-kalkendlised)?

b) rohkus?

3. Mälu

a) tüüp (nägemis-, kuulmis-, mooloorne, segatüüp)?

b) meeldepanemise kiirus?

c) meelepidamise kestvus?

4. Fantaasia

a) tüüp (nägemis-, kuulmis-,
motoorne, segatüüp)?

b) iseloom (võimetu, loid, elav,
produktiivne, subjektiivne,
objektiivne, asjalik, kaine,
luuleline)?

5. Mõllemise

a) tüüp (loid, pealiskaudne,
juurdlev, terav; praktiline,
teadusline; subjektiivne, ob-
jektiiivne)?

b) iseloom (kiire, aeglane,
loogiline, hüplev)?

6. Kõnelemine

a) Hääldamine?

b) Sõnade tagavara?

c) Kõne ladusus?

d) Kas armastab rääkida?

e) On mõne defektiga tege-
mist?

7. Intellektuaalse töö võime.

a) Kas armastab intellektuaal-
set tööd teha (lugeda, reh-
kendada, arutelda)?

b) Kas kooli töö on jõudu-
mööda?

Palju aega larvitab kesk-
miselt tundide valmistami-
seks?

c) Kas suudab pikka aega
püsivalt loolada?

V. Tundelu.

1. Domineeriv meeleolu (kurb, rõõmus, tige, kartlik)?

2. Saab kergesti äritatud?

Sügavasti liigutatud?

3. Kas väljendavad tundmused rohkesti liigutustes, nutus, naerus jne.?

On tormilised või voolavad vaikselt?

4. Kas püsib antud meeleolu kaua või vaheldub kiiresti?

5. Kas armastab hiilgada, kiituse osaliseks saada, või ei hooli sellest iseäranis?

6. On õrnatundeline vanemale,
vendade, õdede, kaasõpi-
laste vastu, või ei hooli
neist suuremat?

7. On palju sõpru? armastab
suurt seltskonda?

8. Kas armastab laulda, män-
gida, teatris käia, ennast
ehtida, tuba kaunistada?

9. On kohusetruu? Räägib oma
kohustustest? Kas muutub
rahutuks, kui pole mõnda
ülesannet täitnud, või vis-
kaab käega?

10. Kas kirikus käib? Palvetab
hommikul ja õhtul? Armas-
tab juttu teha Jumalast jne.?

VI. Tahteeelu.

1. Tahte suun.

a) Mis armastab vabal ajal
leha?

b) Mille peale kulutab raha,
kui juhtub olema?

c) Mis kavalseb suurena ette-
võtta?

d) Kelle sarnane tahab olla?

2. Tahte iseloom.

a) Kas otsustab kiiresti või kahtlevalt?

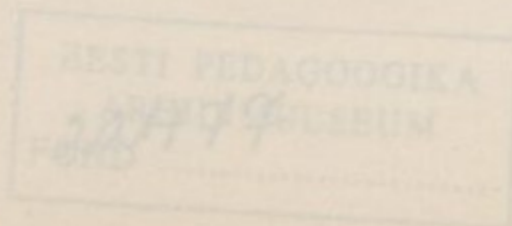
b) Viib omad tahed täide või loobub neist kiiresti?

c) Kas suudab oma tähelepanu koondada või on hajameelne?

d) Kas suudab vastu panna kiusatustele?

e) Kas armastab tooni anda, või täidab rahuliku meelega teiste tahteid?

f) Jonnakas või leplik?

3. Tahte teostamine.

- a) Milline on liiguluste ja töö tempo (kiire, aeglane, ühepärane, muutlik)?

- b) Kas toimetab alati järelkaalutult või tihti järelmõtlemata, rahulikult enese üle valitsedes või ekspanssiivselt?

- c) Kas armastab oma mõtteid ja kavatsusi salaja varjata või räägib neist avalikult, otsekoheselt või armastab viimaks kiidelda oma plaanidega?

VII. Suhtumine välisilmale.

1. Kodus.

- a) Milline vahekord on tal teiste perekonna liikmetega (austab, armastab, ei salli jne.)

b) Mis eriti meeldib?

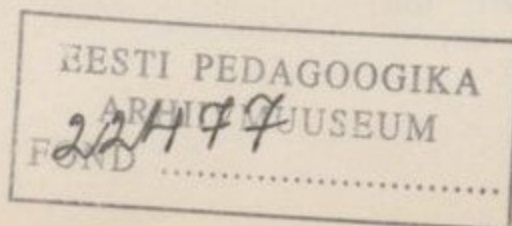
- b) Kuidas kodus end üleval peab teiste isikute vastu (sõbralik, hoolas, riiakas, hoolimata)?

c) Kuidas peab end seltskonnas üleval, on lõbus.

- c) Kuidas hoolitseb oma toa, riie, raamatute ja muude asjade eest?

- d) Kas majas on loomi (koer, kass, kanad, hobune, lehm jne.)?

Kuidas nendega ümberkäib?

2. Koolis.

a) Kas lepib kooli korraga
või avaldab proteste?

b) Kuidas saab läbi kaas-
õpilastega?

c) Kuidas peab end üleval
õpetajate vastu?

d) Kuidas peab end üleval
lunnis, vahetundidel?

e) Kas armastab kaasõpilas-
tega sellis mängida ja
millest osa siin etendab?

f) Kas püüab kooli kohustusi
korralikult täita?

3. Seltskonnas

- a) Kas armastab võrsil käia,
teatris, kinos, pidudel?

- b) Mis eriti meeldib?

- c) Kuidas peab end selts-
konnas üleval, on lõbus,
tagasihoidlik, kartlik jne.

- d) Kas on võõraste isikute
vastu küllalt viisakas, süm-
paatlik?

4. Looduses.

a) Kas armastab vabas looduses viibida?

b) Mis eriliselt huvitab (mets, meri, põld, järved, jõed, mäed)?

c) Kas on mingisugust maastööd teinud?

d) Missugused vabaõhu mängud meeldivad?

e) Missugust spordiharu harustab?

Sissekandmise
aeg

Täiendavad andmed vanemate ja perekonna liikmete kohta

Sissekandmise aeg	Täiendavad andmed vanemale ja perekonna liikmele kohta

Sissekandmise aeg	Täiendavad andmed koduse elu kohta

Sissekandmise
aeg

Täiendavad andmed suhtumise kohta välisilmale

R 22477

isiksuse skeem.

